

Twènterlaand

en -leu
en -sproake

Moandblad veur 't Twèntse gezin

No. 5 - 1e Joargang
JUNI-JULI 1956

Twënterlaand en- leu en- sproake

Moandblad veur 't
Twëntse gezin

Abonnementsprijs:
90 cent per kwartaal.
Losse nummers 45 cent.

INHOUD

- pag. 65. Twënse daansen
67. „Brulfte - neugen“
71. De Parel van
Twente!
73. Veurjaor
74. „Wat dö's?“
77. Twents plat
77. 'n Grommelschoer
78. Midden-Twëntse
woordenlijst.
79. Twents folklorist.
festival in Saasveld
80. Huttenkloas

Samenstelling:
Twëntse schrijvers.

Bijdragen op papier aan één
zijde beschreven. Voor re-
tournering benodigd porto
bijvoegen.

Advertentietarieven opaan-
vraag.

Uitgave, redaktie en
administratie:

Uitgeverij Twënterlaand,
Kortenaerstraat 29,
Hengelo (O.)

Telefoon K 5400 - 7987

Bank:

De Twentsche Bank N.V.

Postrekeningnummer:
820018.

Overname van artikelen
zonder schriftelijke toestem-
ming van de Redaktie is
niet toegestaan.

Op de voorpagina:
Broed en Broedegom.

(Foto Haarhuis. Ootmarsum)

A'j spul koopt met
Nico's Jufferke,
koop ie good spul!

Nico ter Kuile & Zn. N.V.,
ENSCHEDÉ

Coöp. Boerenleenbank DELDEN ALLE BANKZAKEN

TELEFOON K 5407 - 437

'n Oold en good adres veur 'n puik uurwèrk,
goold en silver

is

Gebr. van Wezel - Hengel

Chemische Wasseriej en Vèrveriej

„ACCURAAAT“

SCHOOLSTROAT 6 - OLDENZEL
Oew adres veur tricoleer'n en drymaster'n

(desgewènst binnen 1 dag terug)

Ook vèrve wiej in alle niejerwetse kleur'n.

Gratis haal'n en bezorgen.

Kuierdroad 391

't Is de waarheid as ik zeg:
veur iets fijns
noar Derking, Oelerweg!

OELERWEG 64 - TEL. 2857 - HENGELO (O)

Twenske daansen

**Paula is ne boerne
deern,
dee friejt zo goed
en daanzt zo geern**

Bij de foto: Kiekiemiejan
Kiekikoewan
Kiekewiejmeakaan

Rieker en ok mer gemoodeluk dan de
niejmoodse daansen van rechter-
voort bint de oale daansen van oons
Twenske volk. Oonze dânsende

jongs en wichter weet vandaag an
'n dag jammer genog nich mer dat
de ofwisseling en 't warkelukke ple-
zeer en ook de wierigheid, dee 't jon-
ge volk zeukt in niejmoodse daansen
as swing en samba, juist in oonze
Twenske daansen mër as ve'nergens
aans te veenden bint.

Oaweral in Twènte en ok doarboe-
ten he'j gelukkig nog Twenske leu,
dee oonze daansen in ere hoalt. En
dat bint'er völle. Zo he'j „de Paula-
daans” ('n soort polonaise), „de
Hoksebarger”, „de Driekusman”,
„d'Almelose kèrmse”, „'n Vleegerd”,
„'n Hakkenschots” en 'n Malbrook”.
En de een bij de aandere daans gef
'n groot ve'schel.

De 12den Juni bint „de Hengeler
spöllers en daansers” noar Dene-
märken 'e goan um oons laand tot
'n 18den Juni in 't städken Varde te
ve'teegweurdigen. Ok daansers oet

Lachiemiejoet
Lachikoewoet
Lachewiejmeakaeroet.

Foto's op deze pagina: De Spaarnestad, Haarlem

**KOPEN BIJ DE SPAR
IS SPAREN BIJ DE KOOP**

A. J. KASTELEIN
Rijwielhandel

Burgers — Phoenix — Germaan
Enschedesestraat 216 — Telefoon 4380
HENGELO (O.)

Voor Tricot dameskleding
ook Uw adres

MODEHUIS DERKINK

Nieuwstr. 7 - Hengelo - Tel. 6721

HOLLANDIA ONDERGOED

Kousen-Sokken-Tricotages (tevens kousenreparatie)

MANUFACTURENHANDEL

H. J. BENNINK

Industriestraat 88 Hengelo (O.)

Automobilbedrijf

W. Noordegraaf

Off.

dealer

HENGELO (O) — Telefoon 4444

Spanje, Italië, Fraankriek, Zwitse'-
laand, Zweden en Duutslanld zölt
ter weën. Ze zeit, dat de Hollaanse
streekdaansen in 't boetenlaand
aait de grootste biejal hebt.

Riepe, riepe, riepe, riepe gerste
Zölle wiej goan meëien
Kotte, kotte, kotte, kotte stöppel
Zölle wiej mer loaten stoan
(Tralalala . . .)

Jonge, jonge, jonge, jonge wichter
Zölle wiej goan vriejen
Oale, oale, oale, oale kneppers
Zölle wiej dan loaten stoan
(Tralalala . . .)

Veur „kneppers“ zeit ze ok wal eens
„knarpöt“, mer dat bint mer klèene
ve'schillen.

Joa, riek bint ze, oonze Twënse
daansen. En wat 'n wil köj d'r bie
hebben, zoa'j wa zeet op de foto's
„He'k soms wat van oew an?“
schiënt de jongen te zeggen op 'n
eersten foto. En a'j noar dee andere
beiden kiekt, dan köj oew zölf ok
z'wat nich mer goold hool'n.

Dat ze nooit ve'leur'n goat, oonze
Twënse daansen!

Aan onze abonnees

Vanwege een onverhoopte overbelasting op de druk-
kerij van „Twënterlaand“ hebben wij ons genood-
zaakt gezien van dit nummer een Juni-Julinum-
mer te maken. Wij vragen vriendelijk begrip voor
deze technische moeilijkheid en stellen onze lezers
als compensatie een omvangrijker kerstnummer in
het vooruitzicht.

De Redactie

Het „Brulfte-neugen” thans zo goed als geheel verdwenen

De laatste Zondag vóór de trouwdag moesten de „Brulfte-neugers” in het huis van de bruid samen komen. Het aantal hing af van de bruiloft die gehouden werd; soms bedroeg het vier, soms zes personen. Deze moesten zijn: ongetrouwde broers van de bruid en bruidegom, ofwel, bij gebreke hieraan, de bureu van het jonge paar, ook ongetrouwde.

De lijsten met namen van de te noden gasten werden voor de tijd in orde gemaakt door de familie en onderling verdeeld. Dit geschiedde gewoonlijk door „streuken trekken” of door loting. Natuurlijk ontbrak bij deze gelegenheid „'n foczel” niet; de bruid was immers royaal. Meestal werden twee, bij hoge uitzondering drie dagen besteed aan het „neugen”. Nooit echter een Zondag.

Het „neugen” zelf begon 's morgens al heel vroeg omdat alles lopend moest worden afgedaan en er soms hele grote afstanden moesten worden afgelegd. Om dit lopen te vergemakkelijken en ook om indruk te maken had elke „neuger” een flinke dikke stok, een „goastok”, in zijn hand. Deze moest, evenals de pet en de revers van de jas, versierd zijn met bonte bloemen en strikken. Alle neugers kwamen 's morgens op een van te voren bepaalde plaats (meestal een herberg) samen, waar ook 's avonds na afloop de bijeenkomst weer plaats vond.

Eerst werd er een flinke borrel gedronken en dan „op marsch”. Zodra de eerste „klânt” in zicht kwam begonnen de neugers, altijd in groepjes van twee, hun lied in te zetten: „Zie daar komen onze breuderkes aan, zie daar komen onze breuderkes aan, om 't gezelschap te vermaken. En wij scheiden niet vancen, en wij scheiden niet vaneen, en wij scheiden niet vaneen, en kom laat ons klinken en kom laat ons drinken en kom laat ons vrolijk zijn, enz.”

Al zingende het huis bereikt hebbend stapten ze door de voordeur, die inmiddels wagenwijd open gezet was, naar binnen. Gewoonlijk was dan reeds de hele familie in de keuken bijeen, daar natuurlijk iedereen de neugers had gehoord en niets van dit gebeuren wilde missen. Meestal stonden ze op een rij; vooraan de kleintjes, dan de ouderen en daarachter het dienstvolk.

Staande, met de pet in de hand en nadat men enige keren heel hard met de stok op de vloer had gestampt, werd door de oudste neuger „de brulftenneugerssprökke” opgezegd of beter: opgedreund. Deze „sprök” of aanspraak was nogal uitgebreid en 't was vaak een heel kunstwerk om die geheel van buiten te leren. Was het de „neuger” gelukt zijn aanspraak zonder veel haperij op te dreunen dan keek hij eens flink in 't rond alsof hij zeggan wou: Heb ik

LIJNDIENST: OLDENZAAL - DENEKAMP - RAMMELBEEK
(grens)

Bezoekt
per ONOG:
DENEKAMP
„de Parel van Twente”
en
NORDHORN

AUTOBUSONDERNEMING **ONOG**
OLDENZAAL-PARALLELSTR. 2-TELS 60

hem dat niet flink gelapt; dat had je niet gedacht, hè!

Tong en oud ging zich nu met hem bemoeien om hem tot zitten te bewegen en het gebruiken van enige verfrissingen. Men begon dan met één of twee borrels, dan koffie met beschuit en dan tot slot weer een borrel. Ook werden tussen de borrels door dikwijls wat roggestoet, krintenstoet en hard gekookte eieren gepresenteerd. Daar men meestal van te voren wel wist uitgenodigd te zullen worden zorgde men er bij tijds voor jenever in huis te hebben, want het werd als een grote blamage beschouwd als men deze nog halen moest terwijl de neugers er al waren. De drank speelde wel een grote rol bij dit gebeuren. 't Was zelfs zo ingeworteld dat ik meermalen, op een dag waarop ik als neuger fungeerde, de opmerking hoorde: „Doar he'j brulfteneugers en zee zint nich ees dikke". Een ouderwetse neuger moest dan ook een buitengewoon sterke kerel zijn om dit baantje een dag of wat vol te houden want per dag moesten er zo een veertig à vijftig borrels verwerkt worden.

In het neugen zelfs was vaak veel verschil. Er kon namelijk „eigenvolk" worden uitgenodigd, d.i. alleen de familie, ouders en kinderen zonder meer, vervolgens: „hoesgezetten num's vergetten", d.i. allen zonder uitzondering, dus ook het dienstvolk, oude ongetrouwde inwonende ooms of tante's enz. en dan nog: knechten of meiden. Dit laatste was voor de neugers minder plezierig aangezien dan de familie, vooral wanneer deze er al half op gerekend had uitgenodigd te zullen worden, tegenover de neugers geen hartelijke houding aannam. Ook waren de knechten en de meiden er dan verlegen mee. Ze wilden de neugers wel iets presenteren maar durfden of

konden vaak niet. Ook sloeg een brulfte-neuger een figuur als een open pl... wanneer hij, indien hij een bepaald gezin niet wist te wonen of de juiste weg niet meer kon vinden, bij iemand binnen moest gaan om naar de weg te vragen. De neuger mensen rekenden er al op uitgenodigd te worden en nu bleek dat de neuger met een heel andere boodschap kwam.

Bij het vertrek werd weer een ander lied gezongen, b.v.: „Nog een glaasje al waren 't er ook zes", om te laten zien dat men nog niet dronken was en aan te kondigen, dat het er op de bruiloft royaal zou toegaan. En zo ging het de gehele dag door.

Na de middag werd gewoonlijk bij een of twee „klänten" warm eten gebruikt naar gelang dit juist trof of ook wel naar gelang de neugers zelf verkozen. De traditie schreef voor dat verschaft werd wat de neugers zelf wensten hetgeen dan ook geregeld geschiedde. 's Avonds kwamen de verschillende neugers zoals gezegd weer bijeen om verslag uit te brengen over de vorderingen en om te overleggen waar men de volgende dag weer zou beginnen.

Ook 's morgens bij het trouwen in de kerk behoorden de neugers weer present te zijn. Na afloop reden ze in de broedswagen mee en moesten dan op de bruiloft hun „neugersbaantje" verwisselen met dat van „jeneverschenker". 't Was hun plicht te zorgen dat de glaasjes der gasten geregeld gevuld werden.

Een zwoar mer mooi baantje was 't: Brulften-neuger in Twènte te wèèn.

Th. C. Budde,

Ootmarsum.

Voor Kousen, Sokken,
Knopen en
Kousenreparatie:

HET SPINNEWIEL

Tuindorpstraat 41 - Telefoon 4994
HENGELO (O.)

BOEMER'S
BAAT

Bloom's tebak

is
toch
better!

In de keuken of in stal,
op de deel of in de hal,
voor of achter in het huis

zijn tegels van

BRUMMELHUIS

Wemenstraat 33-35 - Hengel

Telefoon 05400 - 2273

oostvogel
sinds
1795

Herenkleding

Hoeden

Modes

APARTE
GENRE

Haverstraat 1 - Hengelosestraat 9 - ENSCHEDE

Speciaalbakkerij

TH. J. TE KAATH

Krabbenbosplein 12 - Tel. 6455

Oude Postweg 8 - Tel. 3181

Schumanstraat 18 - HENGELO

Voor al Uw banket, koek en gebak!

Uw leverancier in NAAIMACHINES

HUISCVARNG - MEISTER

GRITZNER - VICTORIA

H. J. SONDER & ZN.

Wemenstraat 41 - Hengelo - Tel. 3195

Voor al Uw

BOUWWERKEN

het van ouds bekende adres

Fa. A. F. MORSELT Jr.

Brinkstraat 16 - Borne - Tel. 320

Handel in alle soorten hout en
bouwmaterialen.

Tevens eterniet-agent.

de meest verkochte
automobil

AUTOBEDRIJF

Olde Monnikhof
OLDENZAAL

Wilt ge werkelijk Bromfiets-genot
koopt dan een **Boy-Zundapp**

De modernste Bromfiets
welke heden aan de markt is.

Vraagt inlichtingen en demonstratie bij

JANSEN-TINSELBOER

Garage - Taxibedrijf

Marktstraat 18 - Borne - Tel. 288

GEWAPEND BETON
HUIS- EN GIERKELDERS
BETONNEN KIPPENHOKKEN
LOODSEN EN SCHUREN IN ELKE
GEWENSTE AFMETING.

Een meer dan 30-jarige ervaring
is de beste waarborg!!!

Betonindustrie

Fa. HERMAN KAMP & ZOON

Losplaats 9 - BOEKELO - Tel. K 5428 - 250

Al bent U nog zo
zwaar in gewicht
een GAZELLE rijdt
altijd licht.

J. de Meijer

Koppelsbrink
BORNE

F.N. MELKMACHINES

Snel en grondig te reinigen. Handig in ge-
bruik. Goedkoop in onderhoud.

SCHOLTEN

Landbouwmechanisatiebedrijf - Deurningen
Telefoon 228

Voor verhuur van
gelegenheidskleding

uw adres

H. ZWIER

v. Riebeeckstr. 42, Enschede, Tel. 8159
annex Toneelkleding

Dit jaar koop ik miene schoonen bie
OOSTERHOLT WIEGERINK

Enschedesestraat 2 — Hengel

Veur brulften en partiejn
noar

HOTEL 'T SCHIP - Boorn

Van oolds bekënd

Parelfestival

DENEKAMP

22-23-24-25 juli

KERMIS

BRADERIE

Elke dag opvoering van de

Parelprins

w.o. Prinselijk Huwelijk

Dreerk bie Veldman

'n borrel en 'n beer

Dat brech oew völ plezeer.

HOTEL VELDMAN

Denekamp

Wens iej iets niejs of goa'j trouw'n? Dan noar de zaak met ve'trouw'n.
Heerden, Kachels en Kokkachels en alle modellen Öllieheerden en Ölliekachels.
Gasfernauzen en Gascomfoor'n, Petröllieheerdkes en Petrölliekachels.

Fa. B. LEERKOTTE & ZN. - Marskant 10-10 I - HENGEL.

Kuierdroad 4086 - 6225

„Formelta“

De ideale Koffiemelk
U PROEFT DE ROOM

36 cent per fles

„DINKELLAND“ - LOSSER

**COÖP. BOERENLEENBANK
„LOSSER“**

Telefoon 05423 - 271

**Pontiac
Opel**

Het adres voor
101 0/0.

Autobedrijf „Kleijssen“ - Almelo

Bornsestraat 132
Tel. 2266-3355

de Parel
van
Twente!!

DENEKAMP

Iedereen in Twente wet onderhaand a wa, wat et Parelfestival inhooldt en veur degennige dee 't nog nich wet zöw 't nog effen zegg'n.

prachtige umgeffing van Deenkaamp. Vandoar ok dat Deenkaamp „de Parel van Twente“ wodt neumt en vandoar ok 't Parelfestival.

Dit joar zal dat Parelfestival won holn op 22, 23, 24 en 25 juli en bezoch won deur Parelprins Hugo II. An dissen Prins zal deur de Burgemeester van Deenkaamp de slötel van de gemeente wodden oawerhaandigd wat zovöl wil zegg'n as dat den Prins dee dagen de baas is. Mer d'r is nog wat zans met den Prins. Hee is noameluk ne Prinses, woar hee naa völ van heul, op ne

Dit is 'n feest dat aaltied wodt holn in de vakaantie-wek van de Twënske textiel um al de leu dee in disse fabrieken wërkt es 'n moal ne gezoonde ontspanning te gem in de

rare meneer kwiet wodden. Disse Princes is deur ne gemene heks oontvoerd en umtoverd in ne vis dee zich in den Deenkel in de buurt van Deenkaamp ophoalt.

Honderd duizenden spaarders vormen onze beste relatie

Spaar mee bij de Boerenleenbank te

OLDENZAAL
WEERSELO
DEURNINGEN
SAASVELD

DENEKAMP
LATTROP
DE LUTTE
ROSSUM

OOTMARSUM

Dan koomp der ne mooie Fee oet 't Steernbos an de Prins vertellen dat, wanneer hee den slötel wil offeren en in 'n Deenkel wil gooin, ziene Princes van ne vis weer 'n mènske wodt. Dat döt den Prins na-

princessen, ridders, feeën, pages, hofnarren en wat ter nog zo mer an heurt. Noa de tied hoolt 't Prinseluk paar ne receptie en gewt 'n keenderfeest veur al de keender oet heel Twènte en dan goat ze weer teruw

tuurlijk en zoa krig hee ziene Princes weer. Met alle pracht en praal wodt de Prins en de Princes dan in 't doorp inhaalt en de heks wordt gevangn nöm en in 'n Toornt opeslötten.

noar 't Sprookjeslaand waar ze nog lang en gelukkig lewt. Zoa zee'j wa leu, dit is nich mis. Doarbiej is ter dee dagen ok nog ne kèermse en zölms ne braderiej en ne naa mooie vesiering van lempkes en bloomen.

De Prins en de Prinses goat zich verloven en 'n paar dagen later goat ze trouwen. Dan koomp ter natuurlijk ne grote trouwstoet met prinsen en

Dit is echter nich allns wat de Tukkers disse wek noar Deenkaamp neugt. Want hier steet ok 't bekènde museum „Natura Docet“ wat 't eer-

Foto's: Boven: de Dinkel in het Lutterzand; Onder Kasteel „Singrāven“.

ste nederlaanse streekmuseum is. Dan he'j d'r nog de mooie oale kerk oet de veerteende eeuw met prachtige mooie zwoare klokken in 'n toornt. Dee klokken zint umstreeks denzölden tied in Deenkaamp zöls götten en dee kö'j d'r ok bekieken, zoas ok 't kasteel en de watermö op

't Singraam welken nog aait in gebroek is.

Zoa dreg Deenkaamp wat natuurschoon, oale monumenten en ontspanning betref dissen zomer zien steenke ok weer bie an 't nog aaltied onvolprezene Twënte.

Th. L. Denekamp.

J. Spanenburg,
Almelo

VEURJOAR

As 't veurjoar is
En de vogels fleuit
De geetling slöt
Van wiede-wiede-weuit

De zunne schient
En de Zuudenweend
Spölt deur de knöppe
As 'n dattel keend
Is alman bliej
En good te sprekken
En men krig löst
D'r oet te trekken
Langs bos en veeld
Woa bloomen bleuit
En 't kloare water
Woa wilgen greuit
Dan veult men zik
Wier joonk en fris
En begeent van niejs
Now 't veurjoar is.

Tuant

Stalen anti-slip Traptreden, Trappen en Bordessen

Uitglijden bij olie, vet, ijs of sneeuw niet meer mogelijk.

Voor: MACHINEKAMERS en KETELHUIZEN, OPGANGEN naar BORDESSEN en VERDIEPINGEN, NOODUITGANGEN enz.

Nieuwe, zeer lichte en goedkope constructie.

Ook LOSSE TRAPTREDEN en BORDESPLATEN in elke lengte en breedte leverbaar.

Prima referenties van groot-industrie en architecten.

Vraagt vrijblijvend offerte en folders.

DIJKHOF - HENGELO, Beukweg 4 - Tel. 3480 - 3581

Opggericht 1921. Fabriek van constructie- en plaatwerk; smeden en algemene metaalbewerking.

„WAT DÖ'S?"

Äwer 'n traä dattelen see
't rowlaand düür — oetröftig — dat
eer kleeed wiedvlaags weegen
op 'n sog van 'n weend
en eer liefke oet de väalen kolderen
doo 't wichtke dach dat 't kon vleeegen

Dolmöödig roppen see
ne träämse of — 'n witten — dee
tüsken völle blauwen blööien
en andach trök nog vöördat see
den jongen sag dee 'n seise slöög,
zó männig, dat eer hööfdken d'r van glööien

Düür de row köökelen see
— 't lalke — dee drong stün op 't laand
tot see kon seen 't störge joonk

dat pater wodden wol (sien jäk hüng lös,
broen glaansen 'n hoed van siene bös)
van heel kotbiej, vanachter 'n stroonk

En in ne roese slööp 't fleentke nöger
lää — paaiend — eeren haand op siene bös,
mer schrik doo 't joonk met süüvre ogen flösteren:
„wat dö's?"; en 't keren sik ielings üm sodat de witte
träämse eer oet 't haandken schööt — in 't saand vööl,
'knakt en met 'n klad in 't midden

— den jongen bidden.

G - Hgl.

(De hierboven gebezigde spelling ligt in de richting van de
z.g. Vosbergen-spelling. Red.)

Een bezoek aan

„NATURA DOCET“

is voor iedereen
leerzaam en interessant

(Museum Denekamp)

Twentenaren,
denk ter an
VAN DUYN...
DE televisieman

F. v. Duyn & c^o

Televisie-dealer

winkelgalerij

Kleine Driene, Hengelo

G. M. v. Duin

Nieuwe Markt 10 b-c - HENGELO

voor: Lichtdrukken

Bestekken

Fotocopieën

Flugge levering

W. W. W.

WESTEN

WOONT

WEMENSTRAAT 15

Telefoon 3593 - Hengelo (O.)

Pas - Tunette - Corsetten en B. H.'s

Zoekt Uw voordeel bij

VALKENAAR

Alles stukken goedkoper! Voor al Uw
Meubelen en Woning textiel.

Langlermaatweg 31-33 - Telefoon 4912
HENGELO

HUURT OEW WAGENS

bij

GARAGE LUTO

Kuierdroad 4806 - Hengelo

OPENLUCHTSPEL „HUTTEN KLOAS“

van 25 juli tot 5 augustus - Landgoed „Twickel“ te DELDEN

VOORVERKOOP kaarten V.V.V.-bureaux; C.L.B.-bank, Delden. telefoon K5407-437

DENEKAMP

om zijn natuurschoon, zijn bezienswaardig-
heden, waaronder een natuur-historisch
museum, en zijn goede hotel-accomodatie,
zeer bekend als VACANTIEOORD, biedt

tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING.

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt,
bevolking volkomen industrie minded.

Inlichtingen bij het gemeentehuis.

DEELDENER MOPPEN

wied en zied bekend.

B. J. MEEN

Langestroate 9 - Delden

Bezoekt na afloop van
HUTTENKLOAS“

Café-Restaurant

DE ENGEL

J. Jeurlink - Delden

FIAT 1100

Geen weg te slecht
geen bocht te scherp

Stationsgarage

J. B. ERNÉ

Adamsweg 8

Tel. 2120 (bgg) 3632)

Hengelo-O.

Tukkers... mag ik effen 't woord?
Gooit ow gèld nig oaver boord
Tukkers... ak ow roan mag... spoort!!!
Goa'j doar almoal met akkoord?

Brengt dan ow
gèld noar de

Nutsspoorbaank

Drienerstroate 26
Hengel

Het allerfijnste produkt
**COÖP. ZUIVELFABRIEK
EN MELKINRICHTING**

„BORNE”

GARAGE DE STER - J. NASE

Off. General Motors Dealer - Vauxhall - Bedford - Pontiac
Modern Doorsmeerstation.

ENSCHEDESTRAAT 134-140 - TELEFOON 2788 - HENGELO

Voor elke sport
'T HOEN
de
VAKMAN

Voor al Uw lederwaren
Speciaalzaak
STOELINGA
Nieuwstraat 23 - Hengel

HOOGENBOSCH

schoenen

Betere kwaliteit
voor minder geld

ENSCHÉDE, Marktstraat 14

HENGELO, Telgen 7

ALMELO, Grotestraat 20

Wee'j wa'j doot?

Koop bie **STUBBE** oew'n hood!

MARKTSTRAAT 3. HENGEL

AF Automobielbedrijf
J. WARMINK
HENGELO

Ziet onze nieuwste Austin
(A 40, A 50, A 90, A 105)
en Bestelwagens.

Voor Stofzuigers, Wasmachines,
Radio en Televisie
NADORP & ZN.
Deldenerstraat 47 - Tel. 2680
Hengelo

G. JONGE POERINK

Hengelo (O.) - Telgen 5 - Tel. 2160
Speciaal adres voor alle moderne klokken
en op alle klokken volledige garantie.
Alleenverkoop Union en Ancre horloges.

HEREN LANDBOUWERS

Laat Uw tractorbanden coveren met ons veel gevraagde
„OPEN CENTER PROFIEL”.

Door de aanschaffing van de modernste Covermachines
kunnen wij U ons coverwerk voor de volle 100 % garan-
deren.

Vraagt inlichtingen bij Uw tractor-Dealer of bij

M. J. NIJHOF - COVERBEDRIJF - BORNE

Telefoon: 05409 - 489

TWENTS PLAT

(J. G. Varenhorst, Hengelo)

Den eersten dag ton 'k kwam op school
kon ik alleen meer plat,
de juffrouw dee 't nich hebben kon
zat mie ton voort ampat,
ze hölp mie, en ik snapten 't gauw
van aap, noot, mies en gat,
meer nauwelijks de schooldeur oet,
of ik kuiieren a wier plat.

Ton 'k op de hoge schole kwam
mos ik heel wat dinge leren,
mien 'n wil was good, meer och ik kon
dat vrömds toch nich begeren.
Het ende was... net ower 'n sloot
ik was dee talen zat,
want veur mien kop bleef de mooiste taal,
toch aijt het Twentse plat.

Ton 'k zorgen mos veur 't dagleks brood,
veulden ik mie heel wat maans,
en kuiieren as ne advekoat,
in 't Engels, Duuts en Fraans.
Meer ak dan 's oavends in het hoes,
bie vrouw en kinder zat,
dan was dat hoge wier veurbie,
en 't gaf alleen meer plat.

Zo leerden het miene kinder ook,
en komt ze of en to,
dan kuiert ze noch gern in 't plat
en zeit weer „Va en Moo”.
Dat klinkt zo mooi, het zeg oe wat,
nich scherp of row of had,
want 't is onze leeve moederspraak,
dat mooie Twentse plat.

De lengste tied bin ik der wes,
zag völle kommen, goan,
en 'k zee de tied nich wied meer vot
dat 't Twents hef ofedooan...?
Meer ik doo plat, zo lang ik leew,
tot op den lesten dag;
en een ding dat verzeuk ik oe,
kuiier Twents ook an mien graf.

'N GROMMELSCHOER

Grote, grauwe, grieze wolken,
doonker, duuster as de nach'
duukt en drilt en dreit as kolken,
brult van brute, boze mach'.

Felle, flikkerende schichten
scheeten schett-rend deur de loch
dendert doond'rend noa beneden,
snerpend, sniedend in heur zog.
'n Rèègen klettert roond de rozen,
gulpt en golft langs heg en steg,
dikke dröppels drieft bi'j pozen
de meeste mèenschen van de weg.

De boezelbu'j is of-e-trökken
'n bliksem bleenkt nog wat deur 't
de läge loch is nog betrökken [hooft,
meer 't greune grös dat glaanst [bepaald.

De heer J. G. Varenhorst (geb. 21-5-1902 te Hengelo) in de Twentse klederdracht van omstreeks 1850. „'t Kistentuug” vertoont veel gelijkenis met dat van de Twentenaar op het schilderij van mevr. C. A. van Heek-Blijdenstein in 't Rijksmuseum te Enschede. Mien lette ook op de Franse kappen.

De heer Varenhorst is medeoprichter van de Folklorevereniging „Hengeler Spöllers en Daansers” en schrijft gedichten, verhalen en revue's zowel in het Nederlands als in 't Twents; (in het laatste geval onder het pseudoniem „Toon”). In de Oudejaarsnacht spreekt hij als „Kleppertoon” zijn nieuwjaarswens uit op de trappen van het Hengelse gemeentehuis om vervolgens een rondgang door de stad te maken. Een traditie welke door de heer Varenhorst al tien jaar wordt voortgezet.

No wiekt de wolken wier van-ene
en met heftig-held'ren lach,
geet de zommerzun weer schienen,
fraank en vri'j as elken dag.

Toon

MIDDEN-TWENTSE WOORDENLIJST

Samengesteld door J. W. M. Gigengack

diepzinnig, zwaarmoedig.
deer, -s: dier.
deerne, -n: meisje.
degennege, degene.
dele, in wat dele: in sommige opzichten.
delhanen, de haan van de deel (gezegd van een vrouw die mannelijke manieren van doen heeft); ruwe vrouw; manwijf.
delle, deel; (lemen dors-) vloer van de grote binnenplaats in een boerderij.
dëmpig, kortademig.
dëmpken, wolkje. Uit de sage: 't Blauwe dëmpken: de pest.
deugen, doch, dochen, 'edoch: deugen.
deun, goed op de deun wëen: goed te spreken zijn.
deunke, anecdote; grap.
deunken, dunken; miej duch; miej d. öch(en). miej h. 'edöch.
deurnmes, sikkelvormig mes voorzien van 'n lange steel en waarmee doorgewas wordt afgekapt.
deurslag, vergiet.
deusken, doosje; een onnozele.
di-egde, deeg.
diesel, distel.
dieselveenk, distelvink; putter.
diessen, -s: zie lien.
dikkenvretsoawend, vastenavond; oudejaarsavond.
dingen, deenk, dung, 'edungen: dingen.
disselbreur, -s: dwarsdrijver.
disselen, dwarsdrijven; tegenspreken.
disselpaal, dwarsdrijver.
doa, dooi; ontdooit. **Doa weer**: dooi weer.
De grond is nog nich doa. **Doa oetkieken**: onbenullig kijken.
doar, dwaas. Doo toch nich zo doar.
döanig, danig.
döcht, de(u)g(d)elijkheid. **Doar zit döcht in dodden**, sufferd.
doddekukun, jonge vogel nog zonder veren.
doedelkop, sufferd; slaperd.
doeken, **dok**, **deuk**, 'edökken: duiken; bukken; verbergen; knuffelen. Tegen kleine kinderen: **Doek miej ees**.
doerappel, -s: winterappel. (Doer = duurzaam).
doest, struikgewas; kreupelhout; (lid van verschillende eigennamen).
doewe, -n: duif. **Hoaltdoew'**: houtduif. **Töteldoew'**: tortelduif.
dolbotter, woelwater.
döl(le), -n: halve dwaas; sufferd. Ook: ring met hamerpin voor zicht of zeisenboom, om iets mee vast te slaan.
dölleken, sufferdje; liefkozingswoord.
dolmeudig, overmoedig; vermetel.
donderschoer, donderbui; onweersbui.
don(ne), dronken.
dönooge, puilloog.
doo, toen. **Doo ter tied**: toendertijd.
doodriep(e), meer dan rijp. **De rogge steet doodriepe op 't laand**.

dookstikke, -n: zie spinnen.
Doom, hoofdhof van de curtis dominica, dikwijls het middelpunt van een marke. (Een huis naast de Ned. Herv. Kerk in Haaksbergen staat nog als zodanig bekend. Ook Enschede kent een huis **den Doom**, gelegen in de nabijheid van de St. Jacobuskerk). Ook wel genoemd: **Dom** van **Munster**, een variatie op: domes-ministri.
doon, **döt**, **deer**, 'edooan: doen.
Verschillende betekenissen van **doon**:
doon: in beweging komen. **Hee döt wier**: hij komt weer in beweging; hij fleurt weer op; hij loopt weer.
doon met; **doon op**: **Hee deer met de fietse**: hij fietste. **Hee deer met de schoefkoor**: hij liep met de kruiwagen. (!!! **Hee deer 't met de schoefkoor**: hij deed het met de kruiwagen.) **Hee deer op de tillefoon**: hij telefoneerde.
doon: geven. **Doo(t) miej eem dee eier**: geef me even die eieren. **Harre dee vot 'edooan?**: had hij die weggegeven?
doon: plachten: gewoon zijn. **Zee deuden zölf wëwen**: ze waren gewoon zelf te weven.
doon: spreken. **Hee döt gin Twëns**: hij spreekt geen Twents.
doon: kosten. **Wat doot de eier?** Wat kosten de eieren.
te doon hebben met, er tegenwerking bij ondervinden. **Hee har der wat met te doon**.
'edooan hebben, klaar zijn; verricht of volbracht hebben. **Harre 't 'edooan?**: was hij klaar?
'edooan hebben met: geprobeerd hebben met; geraadpleegd hebben.
haand doon, hand geven, handtekening plaatsen, met handdruk of handtekening bekrachtigen.
teggun doon, tegenstribbelen.
had doon, hard lopen.
kot doon, wisselen.
op en daal doon, op en neer bewegen; stijgen.
't lestig doon, hard groeien.
fossies doon, zich geweldig inspannen. **Zee döt zukke fossies**: zij spaant zich zo geweldig in.
er oawer doon, er over spreken. **Hee döt 'r ál oawer**: hij spreekt er voortdurend over.
er op doon, er op reageren; luisteren naar.
't er met doon, sterven.
er met hen doon, er mee heen praten: ja en amen knikken en toch zijn eigen zin doen.
alsn duur mekaar doon, ijlen.
zik doon, verschillen. **Zee doot zik teen joar**: zij verschillen tien jaar in leeftijd.
zik wat te deon maken, zich wat op de hals halen; (onaangename nasleep van lichtvaardige daden).

Twents folkloristisch festival te Saasveld 2 en 3 juni

Het klopte weer onstuimig 't hart van het oude drostambt Twente die dagen in Saasveld. De klok scheen er tientallen jaren teruggezet en Saasveld leek weer het Saterslo van eeuwen geleden, met boeren en boerinnen in de aloude en bekoorlijke Twentse klederdracht, met ruiters te paard en de voorname landadel, minzaam neigend vanuit de snelle landauwers naar de honderden langs Saasveld's wegen. Een groot deel van de Twentse schuttersadel was op de been in kleurrijke kledij en niet te vergeten de Bonte Boertjes uit Enschede, de Vendelzwaaiers van Delden, het Pijperkorps uit het Munsterse (Nordhorn), de Bornse muzikanten (St. Stephanus) en de talrijke folkloreverenigingen die aan dit grootse festijn in „Saesfeldt“ luister bijzetten.

Het zijn zeer geslaagde dagen geworden in Saasveld. En met een variatie op hetgeen de Voorzitter van de Folklorevereniging „Saterslo“ (de heer G. H. Hesselink te Saasveld) schreef in zijn welkomstwoord mogen wij zeggen dat onze Twentse folkloreverenigingen er blij van hebben gegeven zich met hart en ziel gebonden te voelen aan de plaatselijke en gewestelijke historie en dat zij de cultuur van haar voorvaderen in al zijn goede uitingen wil bewaren en bevorderen om verkeerde invloeden te weren en de eigen leefgemeenschap weer meer en hogere inhoud en betekenis te geven.

1) Bij het schieten om de jaarlijkse groeps-prijzen van de groep Deurningen-Oldenzaal-Saterslo op zaterdagmiddag won de heer G. Engbers (Schuttersver. „Saterslo“) met het 191ste schot de beker. Tweede prijswinnaar werd J. A. Molenman uit Oldenzaal (lauwerkranen). 2) „De Kroamschudders uit Saterslo“. 3) Links: Begeleid door de heer G. H. Hesselink (Voorz. v. d. Folklor. ver. Saterslo) betreedt de Twentse adel het feestterrein. Rechts: „'t Spijt me dat ik 't Twents niet zo machtig ben“ zei de Voorzitter van de federatie van folkloristische groepen in Nederland (Mr. R. J. J. Lambooy, burgemeester van Hengelo); „maar als ik het in gewoon Nederlands zeg, dan is het niet minder hartelijk gemeend.“ En in vriendelijke bewoordingen bracht de burgemeester dank voor de hem door de „Kroamschudders van Saterslo“ aangeboden krentenwegge. 4-5) Enkele van de vele deelnemende groepen.

HET SPEELGOEDPALEIS TEUTELINK

Enschede'sestr. 22 - Tel. 2814 - Hengelo

COÖP. ZUIVELFABRIEK

„DE EENDRACHT” TUBBERGEN

Het beste adres voor allerlei
zuivelproducten!

Voor al Uw Huishoudelijke artikelen,
Tuingereedschap en IJzerwaren

E. W. v.d. Broek - Hengelo

Industriestraat 31 — Tel. 3959

Twekkelerweg 128 — Tel. 6991

Wij zorgen met uiterste zorg

voor de afwerking van Uw fotowerk. U zult
dit goede afwerken beslist opmerken. De
uitwerking van de afwerking is dan ook,
dat steeds meer foto-amateurs hun keuze
laten vallen op

Foto 't Kiekkèske Oldenzaal

HUISHOUDTEXTIEL
VOERINGSTOFFEN
JAPONSTOFFEN

D. Jordaan & Zonen's
Textielfabrieken N.V.
HAAKSBERGEN

Deldenerstraat 36-38
VASTE GOEDEREN:
Koop / Verkoop
Huurincasso
Volledig beheer
Taxaties

ROTTINK N.V.
— HENGELO (O.) —

ALLE ASSURANTIËN:
Premiën scherp
concurrerend.
Gratis poliscontrole
en adviezen

Alle inlichtingen kosteloos.

Telefoon 3041 (2 lijnen)
PASSAGES:
Vliegtuig- en
bootpassages over de
gehele wereld.
Emigratie.

„Hutten Kloas”

Wat een opzien baarde in 1775 de gevangening van de gevreesde Klaas Annink, beter bekend als „Hutten-Kloas”, die een hozenkremer uit het Westfaalse had doodgeslagen en uitgeschud. Zijn laatste levensdagen heeft hij moeten doorbrengen, vastgeklonken in een eikenhouten dwangstoel met ijzeren banden om zijn middel en handen: (deze stoel staat in de oudheidkamer te Oldenzaal). Daarna werd hij geradbraakt en naar de „Galgenbult” gesleept, terwijl hij eerst nog heeft moeten aanzien, dat zijn oudste zoon en mededader aan de galg bengelde en dat zijn vrouw aan de voet van dit schavot gewurgd werd.

De grote misdaden van deze familie leven nog heden ten dage in de Twentse volksmond voort en bejaarden kunnen nog hele verhalen vertellen hoe Hutten Kloas zijn wandaden ten uitvoer bracht.

Deze geschiedenis zal door middel van een openluchtspel eind juli onder leiding van dr. J. v. d. Bijl opnieuw tot leven worden geroepen. (Opmerkelijk is dat van twee hoofdrolvertolkers de over-overgrootvaders het slachtoffer zijn geworden van Hutten Kloas). Dit evenement zal plaats vinden nabij het Kasteel Twickel.

De organisatoren zullen in samenwerking met het Ned. Rode Kruis, afd. Delden, een prijsvraag uitschrijven over „wie” en „wat” bracht „Hutten-Kloas” tot zijn daden? Hiermede hoopt men ten eerste het Rode Kruis te steunen en ten tweede het publiek tot meer nadenken te brengen bij de diepste zin van dit merkwaardige leven van deze persoon en zijn gezin.

H. G. v. d. Riet, Zeldam.

Wegens gebrek aan plaatsruimte moet het artikel over Twente in de grijze oudheid blijven overstaan tot het volgend nummer.

FILMEN is niet alleen ons werk, maar
ook onze HOBBY.

Foto Prins - Hengelo

Wij helpen U verder met Uw filmerij

GARAGE TER STEGE

Wij verzorgen: Uw trouwpartijen,
Luxe verhuur, Stalling, Onderhoud en
Reparatie.

Oldenzaal — Telefoon 05410-435

VeurKoelkasten, Stofzoegers, Wasmachines
en aandere elektrische apparaten naar

Ruischers en Hartgers

Drienerstraat 4 - Telefoon 4878 - Hengel

HET WONDER VAN HENGELO

Magazijn voor Rijwielen, Onderdelen
en Electra

Willemstraat 37 — Telefoon 3913
HENGELO

Voor Heren- en Damesconfectie naar

Confectie Centrum Morselt

BORNE — Telefoon 236

Voor
goeie
schoenen
bekend

Oldenzaalsestraat 93 — Hengelsestraat 16

ENSCHEDÉ

„BALLY“ import voor Twente

Van wíed en zied
kènt ze 't spul
wat de Tasche biedt

Keerls-, Vrouwleu-
en Keenderkleer'n

Berre- en Berregood

Ok de niejerwetse
Droadnègelboksen

Venèrgens better dan bie!

LANGESTRAAT
HENGELO

Coöp. Boerenleenbank
„KEDINGEN“

te

GOOR

Verzorgt alle Bankzaken.

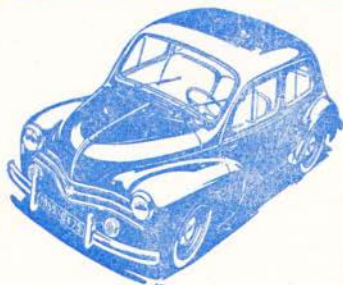
Diepenheimse weg 25

Telefoon K 5470 - 654

FA. G. KOELINK

JUWELIER - ANTIQUAIRE
ENSCHEDÉ

Burgemeesterstraat 2-4 — Telefoon 4433

vanaf f 4190

In een „RENAULT“
MET 'T STUUR IN DE HAAND
DEUR OONS HELE TWENTERLAAND

Garage De Haven

G. A. BRUINS
Breemarsweg 415
HENGELO

vanaf f 7500

IETS NIEUWS VOOR TWENTE

Niagara Prints (vergroete afdrukken)

van 6x6 op 9x9 f 0,22

van 6x9 op 7 1/2 x 10 1/2 f 0,22

Alleen bij **FOTO HUBERS**

Nieuwstr. 6, Hengelo - Gevestigd sinds 1894

HENGELER LEU!!

haalt ow vleis
biej de jongs van

van Gelder

want dee kènt
ow allemoale.

Veur kalfs- rund- en peerevleis
dus noar 't **VLEESPALEIS**

Wilt U Uw tuin laten aanleggen, bijplanten of veranderen. Bezoekt U dan de „ERICA KWEKERIJEN“ te Borne. Uit honderd-duizenden planten als Bloem- en Sierheesters, Coniferen, Rozen, Vaste- en Rotsplanten kunt U een keuze maken. De „ERICA-KWEKERIJEN“ zijn de mooiste kwekerijen in Twente met de grootste voorraden.

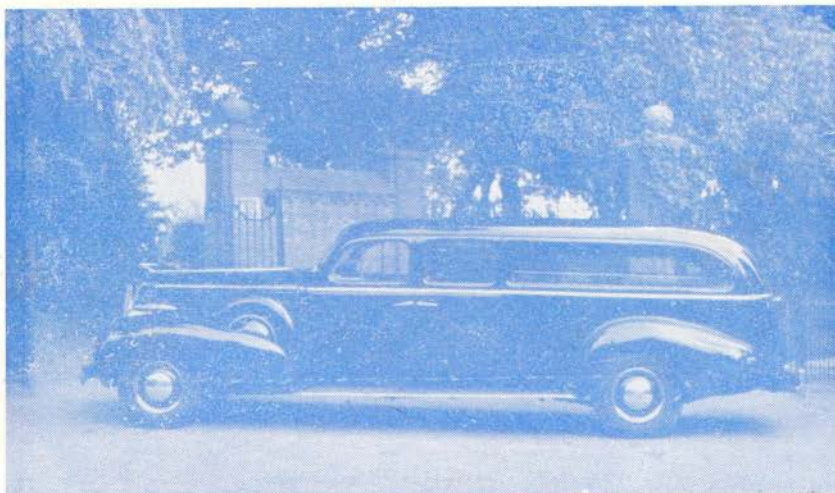
Geopend alle werkdagen tot 5 uur, andere uren alleen bij telefonische of schriftelijke afspraak.

COÖP. ZUIVELFABRIEK
„NOOIT GEDACHT“
OOTMARSUM

Prima melk en melkprodukten.

Roomboter steeds eerste kwaliteit

Ik hool van ons Twente woar ik bin geboor'n
Ik hool van de hei met 't peers en 't rood
Ik hool van de essen met 't golvende koor'n
En ik hool van de grond..... woar ik rös noa mien dood.

ALBERS' BEGRAFENISDIENST

Vergunning Min. van Econom. Zaken No. 57970

Roessingsbleekweg 17 — ENSCHEDE — Telefoon K 5420 - 2189 - 7096

HENGELO (O.): Strooweg 8, — Telef. K 5400 - 4659

ALMELO: J. Venema, Lijsterstraat 117

VARIA-VERZEKERING „NEERLANDIA“

Bankiers: Rotterdamsche Bank — Middenstandsbank — Providentia — Giro 516270